

Nieuwsbrief SR Updates - Nummer 18, 2020

Nummer 18, 2020

Redactie: prof. mr. J.S. Nan en mr. C.L. van der Vis.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2020:937](#) 02-06-2020

Discrepancie tussen strafoplegging (gevangenisstraf van 54 dagen, waarvan 7 dagen voorwaardelijk) en strafmotivering.

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2020:983](#) 02-06-2020

Aanhoudingsverzoek niet-gemachtigde raadsman ter terechtzitting op de grond dat betrokkene mogelijk geen weet heeft van zitting.

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2020:933](#) 02-06-2020

Levert behandeling van deel van vorderingen van benadeelde partijen onevenredige belasting van strafgeding op?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2020:934](#) 02-06-2020

Heeft hof ten onrechte tot uitgangspunt genomen dat berechting in hoger beroep binnen twee jaar had moeten plaatsvinden, nu verdachte ten tijde van behandeling in hoger beroep in vrijheid is gesteld?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2020:975](#) 02-06-2020

Begin van uitvoering van binnen grondgebied brengen van cocaïne in Nederland?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2020:995](#) 02-06-2020

Aanhoudingsverzoek niet-gemachtigde raadsman ter terechtzitting op de grond dat het hem niet is gelukt om in contact te komen met betrokkene.

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2020:987](#) 02-06-2020

Verlofverlening rechtbank aan rechter-commissaris als bedoeld in artikel 552p lid 2 (oud) Sv naar aanleiding van verzoek om rechtshulp met betrekking tot goederen ten behoeve van verstrekking aan Verenigde Staten.

Annotatie

[Annotatie bij Hoge Raad 10 december 2019, ECLI:NL:HR:2019:1928.](#)

mr. D.G.J. Grimmelikhuijzen

Annotatie

[Kennelijke misslag straftoemeting. Commentaar bij Hoge Raad 2 juni 2020,](#)

[ECLI:NL:HR:2020:937.](#)

mr. J.H.J. Verbaan

Annotatie

[Cocaïne drijvend op zee: begin van uitvoering? Commentaar bij Hoge Raad 2 juni 2020, ECLI:NL:HR:2020:975.](#)

mr. J.H.J. Verbaan

Annotatie

[Aanhoudingsverzoek in verband met mogelijke onbekendheid met zitting. Commentaar bij Hoge Raad 2 juni 2020, ECLI:NL:HR:2020:983.](#)

mr. J.H.J. Verbaan

ANNOTATIE

**Annotatie bij Hoge Raad 10 december 2019,
ECLI:NL:HR:2019:1928.**

mr. D.G.J. Grimmelikhuijzen

Dat de Hoge Raad het bestreden arrest van het gerechtshof 's-Hertogenbosch in stand laat is gezien zijn eerdere jurisprudentie misschien niet heel verrassend. In het licht van de achterliggende thema's is een nadere bespreking echter de moeite waard, met name omdat de feiten en omstandigheden die aanleiding gaven tot de strafvervolgning inzicht geven in de wat tegenstrijdige wijze waarop binnen het Nederlandse strafrecht omgegaan wordt met (het verbod op) gedwongen zelfincriminatie.

Die feiten en omstandigheden komen er, kort gezegd, op neer dat twee opsporingsambtenaren een auto met daarin twee personen een stopteken geven. Uit het proces-verbaal volgt niet wat de directe aanleiding voor dit stopteken was. Op de achterbank zien zij vervolgens twee met tape dichtgeplakte dozen. Aangezien zij tevens een lichte 'henneplucht' ruiken, vordert een van de opsporingsambtenaren op grond van artikel 9 lid 3 Opiumwet de uitlevering van verdovende middelen en stelt hiertoe: 'Ik vorder de uitlevering van eventuele aanwezige verdovende middelen. Hebben jullie verdovende middelen bij jullie of zijn er verdovende middelen in het voertuig aanwezig?' De verdachte antwoordt bevestigend, en verklaart dat op de achterbank dozen met hennepstekjes staan. Deze worden vervolgens in beslag genomen, waarna de auto verder doorzocht wordt, en in de achterbak nog enkele dozen met hennepstekjes aangetroffen worden. Er volgt veroordeling in eerste aanleg en in hoger beroep ter zake overtreding van artikel 3B Opiumwet. Door de advocaat van de verdachte wordt in cassatie aangevoerd dat aan de opmerking van de verbalisant de cautie vooraf had moeten gaan nu die vraag *de facto* neerkomt op de vraag: 'Maakt u zich op dit moment schuldig aan het vervoer van verdovende middelen?' Het nalaten hiervan zou blijkens het cassatiemiddel een overtreding van artikel 29 Sv en artikel 6 EVRM opleveren dat tot bewijsuitsluiting moet leiden.

De Hoge Raad gaat niet mee in die redenering. Hij verwijst naar eerdere rechtspraak waaruit volgt dat een vordering tot uitlevering niet heeft te gelden als een vraag naar de betrokkenheid

bij een strafbaar feit. Voor daaraan verbonden vragen die als toelichting op een dergelijk bevel gezien kunnen worden, geldt dat evenmin. Achter deze betrekkelijk korte afwijzing van het middel gaat echter een gecompliceerd geheel aan belangen schuil, waarbij gekeken dient te worden naar de verhouding tussen: het bijzondere en het commune strafrecht, de Nederlandse strafwetgeving en het EVRM, en de verhouding tussen achterliggende beginselen en de concrete uitwerking daarvan in wettelijke bepalingen. Daarbij speelt één overkoepelend thema: het verbod op gedwongen zelfincriminatie, oftewel *nemo tenetur*.

Over dit thema is (in algemene) zin reeds veel geschreven dat hier niet allemaal herhaald kan en hoeft te worden (zie recent nog zeer uitgebreid: A. Zeeman, *Dulden of meewerken. Een onderzoek naar de toepassing van het nemo tenetur-beginsel bij de sfeerovergang van controle naar opsporing*, Oud Turnhout: Gompel & Svacina 2019). Voor nu is in elk geval van belang dat als uitgangspunt voor het Nederlandse strafrecht geldt dat hierbinnen geen onverkort beginsel van *nemo tenetur* wordt erkend. Of, zoals de Hoge Raad dit eerder uitdrukte, dat: 'in het Nederlandse recht, [...] niet is verankerd een onvoorwaardelijk recht of beginsel dat een verdachte op generlei wijze kan worden verplicht tot het verlenen van medewerking aan het verkrijgen van voor hem mogelijk bezwarend bewijsmateriaal' (HR 15 februari 1977, ECLI:NL:HR:1977:AC3994, NJ 1977/557, m.nt. Mulder). Het recht van de verdachte zichzelf niet te incrimineren komt echter tot uitdrukking in enkele specifieke wettelijke bepalingen. Het meest concreet is het beginsel te herkennen in artikel 29 Sv dat het zwijgrecht en het pressieverbod omvat. Daarnaast ziet men de gedachte van *nemo tenetur* sterk terug in artikel 96a lid 2 Sv waarin gesteld wordt dat een bevel tot uitlevering van voor inbeslagneming vatbare voorwerpen niet tot de verdachte kan worden gericht. Hierbij gaat deze laatste bepaling zelfs nog verder dan artikel 29 lid 2 Sv, nu het bij het zwijgrecht steeds gaat om een recht voor de verdachte om te zwijgen (er mogen dus wel vragen gesteld worden), terwijl het bij artikel 96a lid 2 Sv om een categorisch verbod gaat tot het vorderen van uitlevering. Bij de totstandkomingsgeschiedenis van artikel 96a lid 2 Sv wordt overigens nergens expliciet gerefereerd aan het *nemo tenetur*-beginsel. Uit de memorie van toelichting bij de voorloper van artikel 96a lid 2 Sv (art. 107 Sv oud) wordt echter wel in niet mis te verstane woorden gesteld dat een bevel tot uitlevering gericht aan een verdachte '*met alle humaniteit in strijd [zou] zijn*' (*Kamerstukken II* 1913/14, 286, nr. 3, p. 93). Die vrees voor een inhumane strafrecht lijkt zich niet uit te strekken tot de bijzondere strafwetgeving waarin meer verdergaande medewerkingsverplichtingen zijn opgenomen. De meest in het oog springende voorbeelden daarvan zijn: artikel 52 lid 1 WWM, artikel 9 lid 3 Opiumwet, artikel 18 lid 1 WED en artikel 81 AWR, die alle een bevoegdheid tot het geven van een bevel tot uitlevering van voor inbeslagneming vatbare voorwerpen bevatten, maar niet de beperking kennen dat dit bevel niet tot de verdachte gericht kan worden. Dit opvallende verschil wordt in de wetsgeschiedenis opvallend spaarzaam besproken. Aangezien het verbod uit artikel 107 Sv

(oud) van latere aard is dan de voorgenomde medewerkingsverplichtingen uit de bijzondere wetgeving bleef lange tijd de vraag open of dit verbod, gezien de daaraan ten grondslag liggende beginselen niet ook zou (moeten) gelden in de bijzondere strafwetgeving (zoals betoogd door F. Vellinga-Schootstra, *Inbeslagneming en huiszoeking* (diss. Groningen), Alphen aan de Rijn: H.D. Tjeenk Willink 1982, p. 100-102). Dit is in feite een strafvorderlijk legaliteitsvraagstuk. Deze vraag werd pas in 1984 definitief beantwoord door de Hoge Raad in de volgende bewoordingen: 'De wetsgeschiedenis bevat geen aanwijzing, dat de wetgever de in artikel 107 eerste lid Sv [...] gestelde beperking ook heeft willen doen gelden voor de met betrekking tot bepaalde delicten aan opsporingsambtenaren gegeven bevoegdheid, uitlevering te vorderen' (HR 20 maart 1984, ECLI:NL:HR:1984:AC8344, NJ 1984/547, m.nt. Van Veen, r.o. 5.2). Dit verschil zou daarbij te verklaren zijn door 'bij de handhaving van de desbetreffende strafbepalingen betrokken belangen en de specifieke eisen en problemen van de waarheidsvinding in zodanige zaken' (HR 29 oktober 1996, ECLI:NL:HR:1996:ZD0562, NJ 1997/232, m.nt. Schalken, r.o. 6.8). In het geval van de WWM en de Opiumwet zal daarbij de in de regel (vermeend) gemeengevaarlijke aard van de bij die delicten betrokken voorwerpen van betekenis zijn. Het feit dat het in de casus ging om inbeslagneming van hennepstekjes op grond van de Opiumwet maakt dan ook dat de verdachte geen aanspraak kan maken op de aanzienlijk verderstreckende bescherming die hem onder het Wetboek van Strafvordering wel ten deel zou vallen.

In de context van *nemo tenetur*-vraagstukken kan niet voorbijgegaan worden aan de interpretatie van het beginsel als onderdeel van het in artikel 6 EVRM vervatte recht op een eerlijk proces, welke volgens het EHRM: 'primarily [is] concerned [...] with respecting the will of an accused person to remain silent' (EHRM 17 december 1996, ECLI:CE:ECHR:1996:1217JUD001918791, r.o. 69, NJ 1997/699, m.nt. Knigge (*Saunders/Verenigd Koninkrijk*)). Wederom het zwijgrecht als kern van *nemo tenetur*. Aan die vaststelling wordt vervolgens door het Straatsburgse hof de consequentie verbonden dat wilsonafhankelijk materiaal (bloed, speeksel, documenten, etc.) wel onder dwang verkregen mag worden. De nadruk op het onderscheid tussen wilsafhankelijk en wilsonafhankelijk materiaal ziet men ook sterk terug in de jurisprudentie van de Hoge Raad, terwijl in de rechtspraak van het EHRM daarentegen de laatste jaren een meer genuanceerde lijn ontstaan lijkt te zijn. In de literatuur wordt hierdoor wel beweerd dat de interpretatie van artikel 6 EVRM door de Hoge Raad en het EHRM (te ver) uiteen zijn gaan lopen (o.a. door Zeeman a.w.; S.L.T.J. Ligthart, 'Het recht tegen zelfincriminatie ex artikel 6 EVRM', *DD* 2019/16; en D.A.G. van Toor, 'Het nemo-teneturbeginsel: rechtspraak van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens en de Hoge Raad vergeleken', *TBS&H* 2016/1). Dat het bij een bevel tot uitlevering steeds om voor inbeslagneming vatbare *voorwerpen* gaat, verklaart dat het feit dat zo'n bevel in de bijzondere wetgeving ook tot de verdachte gericht kan worden volgens de Hoge Raad geen automatische

schending van artikel 6 EVRM oplevert.

Wat betreft het zwijgrecht ligt de situatie anders. Zoals gezegd beschouwt het EHRM het zwijgrecht als de kern van *nemo tenetur* onder artikel 6 EVRM. In beginsel kan een verdachte dan ook niet gedwongen worden een belastende verklaring tegen zichzelf af te leggen. Dit recht volgt naar Nederlands recht, zoals gezegd, uit artikel 29 lid 2 Sv. Hetzelfde geldt voor de in die bepaling vervatte cautieplicht voor verhorende ambtenaren of rechters. De consequenties die in de rechtspraak worden verbonden aan het niet naleven van artikel 29 Sv zijn streng. Zo zal bewijs dat voortvloeit uit een verhoor waarbij de verdachte niet op zijn zwijgrecht is gewezen in de regel niet mee mogen werken tot het bewijs (HR 20 februari 2018, ECLI:NL:HR:2018:247, r.o. 3.2.2). Ook het EHRM erkent een cautieplicht onder artikel 6 EVRM (EHRM 18 februari 2010, ECLI:CE:ECHR:2010:0218JUD003966002 (*Zaichenko t. Rusland*)). Onder artikel 6 EVRM geldt de cautieverplichting in geval van een ‘criminal charge’ tegen de verdachte. Dit criterium laat op het oog wat meer ruimte voor interpretatie dan het Nederlandse ‘verhoor’. Toch is ook onder het Wetboek van Strafvordering niet direct duidelijk wanneer daarvan sprake is. Volgens de Hoge Raad is sprake van een verhoor indien vragen worden gesteld die ‘betrekking hebben op diens betrokkenheid bij een strafbaar feit ten aanzien waarvan hij als verdachte is aangemerkt’ (HR 6 november 2018, ECLI:NL:HR:2018:2056, r.o. 2.3.2, *NJ* 2019/309, m.nt. Kooijmans). Voor de aanvang van een verhoor, en de daarmee verbonden cautieplicht, is dus het ontstaan van een verdenking doorslaggevend.

Gezien het grote belang dat in de rechtspraak aan de cautie wordt gehecht, en het feit dat een verweer dat toegesneden is op de gedachte dat een bevel tot uitlevering ook onder bijzondere strafwetgeving niet tot de verdachte gericht mag worden kansloos leek, is het niet verwonderlijk dat advocaten het over een andere boeg gooiden. Zij probeerden in 2001, in een tweetal zaken, het bevel tot uitlevering te definiëren als een (indirecte) vraag naar de betrokkenheid bij een strafbaar feit. Waaraan dan ook de cautie vooraf zou moeten gaan. De Hoge Raad ging hier niet in mee, en concludeerde dat een ‘dergelijke vordering niet heeft te gelden als een vraag naar de betrokkenheid bij een strafbaar feit’ (HR 12 juni 2001, ECLI:NL:HR:2001:AB2066, r.o. 3.3, *NJ* 2001/510). Door de advocaat-generaal wordt in zijn conclusie bij dit arrest nog op taalkundige gronden beredeneerd dat de vraag naar aanwezigheid van drugs losgekoppeld dient te worden van de vraag naar *betrokkenheid* bij handel en dergelijke daarvan (Concl. A-G Jörg, ECLI:NL:PHR:2001:AB2066, par. 22). Op zich is de gedachte dat een bevel tot uitlevering *zelf* niet als verhoorsituatie gekenmerkt kan worden nog te volgen. Indien de Hoge Raad in die redenering meegegaan was zou de bevoegdheid tot het uitleveren van voorwerpen, in ieder geval jegens verdachten, elk praktisch nut verliezen. In het commune strafrecht zou dit bevel in zijn geheel niet gegeven mogen worden op grond

van artikel 96a lid 2 Sv, en in het bijzondere strafrecht zou men zich aan dit bevel kunnen onttrekken door een beroep op het zwijgrecht op grond van artikel 29 lid 2 Sv (zo ook: Zeeman a.w., p. 694). Toch gaat het arrest van 10 december 2019 nog een stap verder. Daar was immers niet alleen het bevel zelf onderwerp van discussie, maar vooral ook de aan het bevel gekoppelde vraag: 'Hebben jullie verdovende middelen bij jullie of zijn er verdovende middelen in het voertuig aanwezig?' Met de ontdekking van de verdacht ogende pakketjes, en de door verbalisanten waargenomen 'hennepvlucht' ontstond immers een concrete verdenking van de later ten laste gelegde overtreding van artikel 3B Opiumwet. Het beantwoorden van de vraag van de verbalisant komt dan ook neer op het leveren van nader bewijs voor de reeds gerezen verdenking. Indien de verdachten bekennen dat er drugs aanwezig zijn in de auto is het bewijs immers zo goed als rond. Door de vraag te kwalificeren als een toelichting op het bevel tot uitlevering lift het als het ware mee op de verdergaande bevoegdheden die de Opiumwet biedt. De vraag is of de wetgever dit zo beoogd heeft. Uit de jurisprudentie volgt nu namelijk dat de vraag 'aan de verdachte of hij een hennepkwekerij in zijn woning had, bezwaarlijk anders kan worden verstaan dan als een vraag betreffende diens betrokkenheid bij een strafbaar feit – kort gezegd: het aanwezig hebben of telen van hennep – ten aanzien waarvan hij als verdachte is aangemerkt' (HR 6 november 2018, ECLI:NL:HR:2018:2056, r.o. 2.4); en dus een verhoerende vraag is, waaraan de cautie vooraf moet gaan. Maar dat de vraag: 'Hebben jullie verdovende middelen bij jullie of zijn er verdovende middelen in het voertuig aanwezig?', dit blijkbaar niet is, zolang deze maar voorafgegaan wordt door een bevel tot uitlevering. Dit verschil is moeilijk uit te leggen. Op zijn minst zouden de vordering tot uitlevering en de concrete vragen naar betrokkenheid bij het strafbare feit losgekoppeld moeten worden. Op de verdachte rust dan naar huidig recht de verplichting (stilzwijgend) mee te werken aan de uitlevering van de gevorderde voorwerpen, doch naar mijn mening niet om de daaraan verbonden vragen te beantwoorden, op dit recht zou hij dan ook gewezen moeten worden. Dit 'moment van bezinning' stelt de verdachte dan in staat om zijn procespositie te bepalen (zoals eerder is betoogd door: C. Kelk & R.S.B. Kool, 'Causaliteit en cautie', *DD* 2002, afl. 1, p. 98). In gevallen zoals in het arrest beschreven valt er namelijk voor de verdachte vaak weinig meer te redden. Had de verdachte niet meegewerkt of gezwegen dan hadden de opsporingsambtenaren op basis van deze feiten en omstandigheden zelfstandig over kunnen gaan tot doorzoeking (op grond van art. 96b lid 1 Sv) en inbeslagneming. Het subsidiariteitsargument, dat uitgaat van het bevel tot uitlevering als een minder ingrijpend middel ten opzichte van de alternatieve doorzoeking, werkt echter twee kanten op. Het stelt de verdachte in staat een doorzoeking te voorkomen door mee te werken, maar ondergraaft aan de kant van de opsporing het argument om geen cautie te willen geven. Indien kan worden overgegaan tot doorzoeking en inbeslagneming, welk bezwaar bestaat dan om, in elk geval met betrekking tot de aan het bevel tot uitlevering gekoppelde vragen, de verdachte de

cautie te verlenen?

Bij het gegeven dat in Nederland een bevel tot uitlevering op grond van bijzondere strafwetgeving ook aan een verdachte gegeven kan worden is, zoals besproken, op basis van legaliteits-, verdragsrechtelijke, en beginselmatige overwegingen een aantal vraagtekens te plaatsen. Vooralsnog lijkt dat een gepasseerd station. Dat aan zo'n bevel, in het kader van toelichting, vragen kunnen worden toegevoegd die neerkomen op vragen naar de betrokkenheid bij een strafbaar feit waarvan reeds een verdenking bestaat, lijkt mij in gevallen zoals in het arrest onnodig, en vanuit rechtsbeschermend perspectief onwenselijk. Aan dat soort vragen kan op zijn minst de eis worden verbonden dat daaraan de cautie vooraf moet gaan.

ANNOTATIE

Kennelijke misslag straftoemeting. Commentaar bij Hoge Raad 2 juni 2020, ECLI:NL:HR:2020:937.

mr. J.H.J. Verbaan

De verdediging klaagt namens de verdachte, ten aanzien van wie bedreiging met enig misdrijf tegen het leven gericht is bewezen verklaard, dat de strafoplegging onbegrijpelijk is nu het hof, anders dan tot uitdrukking komt in de strafmotivering, een gevangenisstraf opgelegd heeft waarvan het onvoorwaardelijke deel uitstijgt boven de in verzekering en voorlopige hechtenis doorgebrachte tijd.

Het hof heeft de verdachte veroordeeld tot een gevangenisstraf van 54 dagen, waarvan 7 dagen voorwaardelijk met een proeftijd van 2 jaren, met aftrek als bedoeld in artikel 27 Sr. De strafmotivering houdt onder meer in dat het hof van oordeel is dat een deels voorwaardelijke gevangenisstraf een passende en geboden reactie vormt. Gelet op de reeds eerder door de verdachte in voorlopige hechtenis doorgebrachte tijd, heeft hij het onvoorwaardelijke deel van deze straf al uitgezeten, en resteert een waarschuwing van 7 dagen als voorwaardelijk opgelegde straf.

Het verloop van het voorarrest van de verdachte in de onderhavige zaak is weergegeven in ECLI:NL:PHR:2020:553 onder 16. Daaruit volgt dat ervan dient te worden uitgegaan dat de verdachte 17 dagen uit hoofde van de onderhavige zaak in voorarrest heeft doorgebracht. De Hoge Raad oordeelt, in aanmerking genomen dat het hof blijkens de weergegeven overweging onmiskenbaar heeft bedoeld een gevangenisstraf op te leggen waarvan het onvoorwaardelijke gedeelte gelijk zou zijn aan de in verzekering en voorlopige hechtenis doorgebrachte tijd, dat de vermelde straf op een kennelijke misslag berust. De Hoge Raad leest de bestreden uitspraak met verbetering van deze misslag, te weten dat aan de verdachte een gevangenisstraf is opgelegd van 24 dagen, waarvan 7 dagen voorwaardelijk met een proeftijd van 2 jaren. Aan de klacht komt daardoor de feitelijke grondslag te ontvallen. De Hoge Raad overweegt dat nog opmerking verdient dat een kennelijke misslag als de onderhavige zich bij uitstek voor herstel door het hof zelf leent. Het gaat immers om een onmiddellijk kenbare fout die zich voor eenvoudig herstel leent door de rechter(s) die op de zaak heeft (hebben) gezeten

overeenkomstig hetgeen de Hoge Raad heeft beslist in ECLI:NL:HR:2010:BJ7243, en ECLI:NL:HR:2012:BW1478. Deze wijze van herstel verdient de voorkeur, omdat daardoor ondubbelzinnig – en op kortere termijn – duidelijkheid komt te bestaan omtrent de voor tenuitvoerlegging vatbare beslissing.

ANNOTATIE

**Cocaïne drijvend op zee: begin van uitvoering?
Commentaar bij Hoge Raad 2 juni 2020,
ECLI:NL:HR:2020:975.**

mr. J.H.J. Verbaan

De verdediging klaagt namens verdachte, ten aanzien van wie poging tot invoer van een partij cocaïne is bewezen verklaard, dat het hof ten onrechte heeft geoordeeld dat sprake is van een begin van uitvoering van het binnen het grondgebied brengen van cocaïne in Nederland en dat de nadere bewijsoverweging van het hof 'dat de partij cocaïne waarover gesproken is reeds op zee dreef en dus al onderweg was naar Nederland' geen steun vindt in de door het hof gebezigde bewijsmiddelen.

Het hof heeft ten aanzien van de feiten en omstandigheden overwogen dat op 22 juni 2017 er door een pseudodienstverlener van de politie – naar aanleiding van verkregen informatie, inhoudende dat er aanwijzingen waren dat het Nederlandse telefoonnummer werd gebruikt door een lid van een Nederlandse organisatie die zich bezighoudt met handel in cocaïne – contact is opgenomen met dat telefoonnummer, welk telefoonnummer bij de verdachte in gebruik was. Het telefonisch contact heeft erin geresulteerd dat er op 23 juni 2017 een afspraak heeft plaatsgevonden in een woning te Den Haag, bij welke afspraak de pseudodienstverlener 170623, de verdachte alsmede de medeverdachte aanwezig waren. Uit het proces-verbaal van bevindingen blijkt dat de verdachte tijdens deze ontmoeting een telefonisch gesprek heeft gevoerd met een persoon die hij aanduidde als 'betrokkene', na welk gesprek de verdachte aan de pseudodienstverlener kenbaar maakte dat er een partij van 1000 kilo – verdeeld in partijen van 250, 500 en 500 kilo – zou binnenkomen. De eerste partij zou volgens de verdachte een testhoeveelheid van 250 kilo betreffen en er zou op maandag aangetoond worden dat zij voor deze 250 kilo die binnen zou komen kredietwaardig waren. Verder gaf de medeverdachte tijdens deze ontmoeting aan dat het geld geregeld was, dat de pseudodienstverlener het geld op maandag te zien zou krijgen, dat er een geldtelmachine aanwezig zou zijn en dat zij het geld dan zouden tellen, waarna het – na goedkeuring van de pseudodienstverlener – tot een overdracht zou komen. Tussen de pseudodienstverlener, de verdachte en de medeverdachte werd overeengekomen dat zij elkaar op maandag 26 juni 2017 opnieuw zouden ontmoeten

voor het tonen van de hoeveelheid geld.

De tweede ontmoeting tussen de voormelde drie personen heeft uiteindelijk op 28 juni 2017 – wederom in de woning te Den Haag – plaatsgevonden. Tijdens deze ontmoeting gaf de medeverdachte aan dat het geld in de buurt was, maar dat er nog wat contact gelegd moest worden voor het er zou zijn. De verdachte heeft tijdens deze ontmoeting wederom telefonisch contact gehad met ‘betrokkene’, waarna hij aan de pseudodienstverlener aangaf dat de zaken niet goed liepen. De verdachte vertelde de pseudodienstverlener dat men aan de andere kant nerveus werd, aangezien zij moesten oppassen voor de politie, militairen en de guerrilla’s die een gevaar op konden leveren voor de 1200 kilo coke die daar op zee lag voor de kust. Na enige tijd gaf de medeverdachte aan dat er een nummer geregeld werd en dat de pseudodienstverlener na een telefoontje het geld kon zien, er een foto van kon maken en vervolgens het verlossende belletje zou kunnen doen, waarna het geregeld zou zijn. De pseudodienstverlener heeft de woning vervolgens verlaten, met de mededeling dat hij zou terugkeren als het geregeld was.

Nadat de pseudodienstverlener de woning had verlaten heeft er – enige tijd later – een doorzoeking in genoemde woning plaatsgevonden, tijdens welke doorzoeking onder meer een geldtelmachine en een briefje met berekeningen werden aangetroffen. Op het briefje stond vermeld ‘groep andere betrokkene 625’ en ‘betrokkene 625’ en voorts ook de berekening ‘ $625 \times 55 = 3.437.500$ ’. In een telefoongesprek met een onbekend gebleven persoon op 27 juni 2017 spreekt de verdachte over 1250 die getransporteerd wordt en geeft hij aan dat hij naar Arnhem is gegaan om mensen flink de waarheid te vertellen, dat hij daarna naar Nijmegen is gegaan naar die andere groep en hen flink heeft toegesproken en dat het als het goed is morgen van start gaat.

De verdachte heeft verklaard dat hij na een vakantie in Colombia in contact is gekomen met een Colombiaan die ‘betrokkene’ heet, maar ook ‘betrokkene’ wordt genoemd. De verdachte heeft – toen de medeverdachte hem op enig moment vertelde dat hij iemand kende die 1000 kilo cocaïne wilde – deze betrokkene benaderd met de vraag of hij wist wie deze drugs zou kunnen leveren. De verdachte was – naar eigen zeggen – bemiddelaar in deze transactie en zou voor zijn werkzaamheden een bedrag van € 153.000 krijgen. Aanvankelijk zou het gaan om een hoeveelheid van 1000 kilo cocaïne, maar uiteindelijk bleek dat het ging om een hoeveelheid van 250 kilo cocaïne, aldus de verdachte. Verder heeft de verdachte verklaard dat hij in de veronderstelling verkeerde dat de pseudodienstverlener met wie hij en de medeverdachte een tweetal ontmoetingen hebben gehad een vertegenwoordiger was van betrokkene en dat aan die persoon een geldbedrag van € 3.437.500 zou worden getoond, welk bedrag overeen zou komen met de waarde van 1000 kilo cocaïne.

Het hof overweegt dat bij de beantwoording van de vraag of de verdachte zich met zijn handelen schuldig heeft gemaakt aan het primair ten laste gelegde medeplegen van poging tot invoer van cocaïne, het vooropstelt dat voor een strafbare poging vereist is dat het voornemen van de dader zich door een begin van uitvoering heeft geopenbaard. Gedragingen vormen een begin van uitvoering als bedoeld in artikel 45 lid 1 Sr, wanneer zij naar hun uiterlijke verschijningsvorm moeten worden beschouwd als te zijn gericht op de voltooiing van het voorgenomen misdrijf. Bij zijn beoordeling gaat het hof voorbij aan de stelling van de verdediging dat de door de verdachte jegens de pseudodienstverlener gedane uitlatingen berusten op grootspraak, reeds omdat die stelling op geen enkele wijze is onderbouwd en ook geen steun vindt in het dossier. Het hof leidt uit het voorgaande af dat:

- de verdachte en/of zijn medeverdachte contact heeft/hebben gezocht met 'betrokkene', een leverancier van cocaïne, en met hem heeft/hebben onderhandeld over een concrete hoeveelheid te leveren cocaïne, waarbij tevens een prijs is overeengekomen;
- de verdachte en/of zijn medeverdachte contact heeft/hebben onderhouden met de uiteindelijke afnemers van die cocaïne in Nederland. Dit leidt het hof af uit het telefoongesprek van de verdachte op 27 juni 2017, waarin wordt gesproken over twee groepen en voorts uit het in de woning aangetroffen briefje met een berekening. Uit het telefoongesprek leidt het hof overigens ook af dat de cocaïne Nederland als bestemming had; de groepen (afnemers) waarover wordt gesproken bevinden zich immers in Arnhem en Nijmegen;
- het bedrag dat de verdachte voor zijn (bemiddelende) diensten zou ontvangen was vastgesteld (op €153.000);
- de verdachte en zijn medeverdachte een tweetal ontmoetingen hebben gehad met de pseudodienstverlener 170623, dat tijdens de tweede ontmoeting de kredietwaardigheid – middels het tonen van een geldbedrag van € 3.437.500 – zou worden aangetoond en dat in verband daarmee een geldtelmachine in de woning aanwezig was;
- de partij cocaïne waar over gesproken is reeds op zee dreef en dus al onderweg was naar Nederland.

Het hof oordeelt dat de gedragingen van de verdachte en/of zijn medeverdachte naar hun uiterlijke verschijningsvorm niet anders kunnen worden beschouwd dan te zijn gericht op de voltooiing van de invoer van cocaïne in Nederland. Er was niet enkel sprake van een intentie, maar ook van een begin van uitvoering. Die uitvoering was overigens bijna voltooid: de verdachte en/of zijn medeverdachte hoefden enkel nog te laten zien dat zij kredietwaardig waren voordat de invoer van de cocaïne in Nederland daadwerkelijk (verder) in gang zou

worden gezet. Voordat het zover kon komen heeft de politie echter ingegrepen, zodat het – door een buiten de wil van verdachte gelegen omstandigheid – bij een poging is gebleven.

De Hoge Raad overweegt dat de klachten zich voor gezamenlijke bespreking lenen en oordeelt dat voor zover het hof heeft vastgesteld dat de te leveren partij cocaïne ‘al onderweg was naar Nederland’, dit, nu uit de bewijsvoering niet meer kan worden afgeleid dan dat de partij op zee lag voor de kust van het land van herkomst, niet zonder meer begrijpelijk is. De Hoge Raad overweegt dat uit de bewijsvoering van het hof verder volgt dat de kredietwaardigheid van de afnemers nog aangetoond moest worden, voordat de invoer van de cocaïne in Nederland daadwerkelijk (verder) in gang zou worden gezet. De Hoge Raad oordeelt dat het oordeel van het hof dat sprake was van een begin van uitvoering van het binnen Nederland brengen van cocaïne in het licht daarvan ook niet zonder meer begrijpelijk is.

ANNOTATIE

Aanhoudingsverzoek in verband met mogelijke onbekendheid met zitting. Commentaar bij Hoge Raad 2 juni 2020, ECLI:NL:HR:2020:983.

mr. J.H.J. Verbaan

De verdediging klaagt, namens betrokkene, ten aanzien van wie bij verstek het door betrokkene wederrechtelijk verkregen voordeel is vastgesteld op een bedrag van € 15.418 en aan wie een verplichting opgelegd tot betaling van dat bedrag aan de Staat, is bewezen verklaard, over de afwijzing van het verzoek tot aanhouding van de behandeling van de zaak door het hof.

Het proces-verbaal van de terechtzitting in hoger beroep houdt in dat de betrokkene daar niet is verschenen. Het houdt verder in dat de raadsman – zakelijk weergegeven – mededeelt dat hij geen contact met zijn cliënt heeft kunnen krijgen.

‘Dat is voor mij de reden geweest om de betekeningsstukken op te vragen. Uit die stukken blijkt dat mijn cliënt niet op de hoogte is van de zitting van vandaag. Er is getracht een oproeping uit te reiken op een adres. Kennelijk is op dat adres gevraagd naar ene “[naam]”. Daarop is aangegeven dat die persoon niet op dat adres woonde. Maar cliënt heet [andere naam]. Er is kennelijk iets misgegaan. De oproeping is dan ook nietig en de behandeling van de zaak moet worden aangehouden. Hopelijk kan er in de tussentijd een geslaagde betekening plaatsvinden of contact met cliënt worden gelegd.’

De advocaat-generaal deelt – zakelijk weergegeven – mede dat de oproeping op juiste wijze aan de griffie betekend is. De oproeping met vertaling is ook naar het kantooradres van de raadsman gestuurd. De raadsman merkt op dat hij bij de betekeningsstukken geen vertaling heeft gezien. De voorzitter onderbreekt de behandeling voor beraad. Na hervatting van de behandeling deelt de voorzitter mede dat in de betekeningsstukken de juiste naam wordt genoemd. Uit de e-mail over de uitreiking van de gerechtelijke brief blijkt dat melder de huurder is van de woning op een adres en dat er geen sprake is van een andere bewoner. Het hof stelt vast dat geprobeerd is de oproeping uit te reiken op een voormalig GBA-adres van

veroordeelde, te weten eerdergenoemd adres en op het in de bij het instellen van het hoger beroep opgegeven adres, te weten het kantooradres van de raadsman. Uiteindelijk heeft er een griffiebetekening plaatsgevonden. Het hof is dan ook van oordeel dat er op juiste wijze is betekend. Ten aanzien van het ontbreken van een vertaling stelt het hof vast dat de veroordeelde geruime tijd in Nederland heeft verbleven en in 2004 en 2007 is veroordeeld tot gevangenisstraffen en die in Nederland heeft ondergaan. Onder die omstandigheden mag verwacht worden dat de veroordeelde de Nederlandse taal machtig is.

De raadsman deelt – zakelijk weergegeven – mede dat hij zijn cliënt een jaar geleden gesproken heeft. Hij kan geen woord Nederlands spreken laat staan dat hij Nederlands kan lezen. Hij is altijd door een tolk bijgestaan.

‘Ik wil graag dat dit in het proces-verbaal van de terechtzitting wordt opgenomen. Ik voel mij wel gemachtigd om aan de advocaat-generaal te vragen wat zijn standpunt in deze zaak is. Als er nu ineens een andere berekening op tafel komt dan wil ik dat met mijn cliënt kunnen bespreken. Hij had daarvan dan in kennis gesteld moeten worden. Misschien dat cliënt zich er dan al dan niet bij neerlegt. Ik zal daarom dan ook om aanhouding van de zaak verzoeken in verband met een gewijzigde vordering. Dat moet ik dan met mijn cliënt kunnen bespreken. Ik heb geen adresgegevens van cliënt.’

De voorzitter deelt mede dat het aan de raadsman is om contact met zijn cliënt op te nemen. De raadsman verzoekt de behandeling van de zaak aan te houden. De oudste raadsheer vraagt of de raadsman bepaaldelijk gemachtigd is. De raadsman deelt – zakelijk weergegeven – mede dat hij zich gemachtigd voelt om een aanhoudingsverzoek te doen. Het hof kan dat als een voorwaardelijk verzoek zien. ‘De oudste raadsheer vraagt mij of ik nu een beslissing op het aanhoudingsverzoek wil. Dat hangt af van de vraag wat het openbaar ministerie gaat vorderen.’ De voorzitter merkt op dat het zo niet werkt. De raadsman deelt – zakelijk weergegeven – mede dat hij zich dan niet gemachtigd voelt de zaak inhoudelijk te behandelen. De voorzitter onderbreekt de behandeling. Na hervatting van de behandeling deelt de voorzitter mede dat het hof vaststelt dat geprobeerd is de oproeping te betekenen op het laatst bekende GBA-adres, maar dat veroordeelde daar niet meer woont en op het bij het instellen van het hoger beroep opgegeven kantooradres van de raadsman. Er kan van uit worden gegaan dat de oproeping de veroordeelde niet heeft bereikt. Door het ontbreken van een vertaling van de oproeping is veroordeelde daarom niet in zijn belangen geschaad. Het hof ziet voorts in hetgeen door de raadsman naar voren is gebracht geen aanleiding om het onderzoek ter zitting aan te houden.

De Hoge Raad overweegt dat in ECLI:NL:HR:2019:1142 is overwogen dat hij in ECLI:NL:HR:2018:1934 over verzoeken tot aanhouding van het onderzoek ter terechtzitting

wegens de verhindering van de verdachte of zijn raadsman bij de behandeling aanwezig te zijn, heeft vooropgesteld dat een verzoek tot aanhouding van het onderzoek ter terechtzitting ter terechtzitting kan worden gedaan door de verdachte of diens op de voet van artikel 279 Sv gemachtigde raadsman. Ook de raadsman die niet is gemachtigd tot het voeren van de verdediging van de ter terechtzitting niet-verschenen verdachte, kan ter terechtzitting een verzoek tot aanhouding van het onderzoek ter terechtzitting doen voor zover dat verzoek wordt gedaan met het oog op de effectuering van het aanwezigheidsrecht van de verdachte of ten behoeve van het alsnog verkrijgen van de in artikel 279 lid 1 Sv bedoelde machtiging.

Overeenkomstig artikel 329 en 330 Sv wordt beslist op het verzoek nadat het openbaar ministerie daaromtrent is gehoord. Nadat in voorkomende gevallen gelegenheid is geboden voor een nadere toelichting of het overleggen van bewijsstukken, kan de rechter het verzoek reeds – dat wil zeggen: zonder dat wordt overgegaan tot een afweging tussen alle bij aanhouding van het onderzoek ter terechtzitting betrokken belangen – afwijzen op de grond dat de aan het verzoek ten grondslag gelegde omstandigheid niet aannemelijk is. Indien zich niet het geval voordoet dat de aan het verzoek ten grondslag gelegde omstandigheid niet aannemelijk is geoordeeld, dient de rechter een afweging te maken tussen alle bij aanhouding van het onderzoek ter terechtzitting betrokken belangen. Het gaat daarbij om het belang van de verdachte bij het kunnen uitoefenen van zijn in artikel 6 lid 3 onder c EVRM gewaarborgde aanwezigheidsrecht – waaronder het recht om zich in zijn afwezigheid ter terechtzitting door een daartoe uitdrukkelijk gemachtigde raadsman te doen verdedigen – en, kort gezegd, het belang dat niet alleen de verdachte maar ook de samenleving heeft bij een doeltreffende en spoedige berechting. Van deze afweging, waarbij de aan het verzoek tot aanhouding ten grondslag gelegde gronden moeten worden betrokken, dient de rechter in het geval van afwijzing van het verzoek blijk te geven in de motivering van zijn beslissing. In cassatie kan die motivering slechts op haar begrijpelijkheid worden getoetst.

De Hoge Raad overweegt dat in de onderhavige zaak de vraag rijst hoe een verzoek tot aanhouding moet worden beoordeeld in een situatie die, kort gezegd, hierdoor wordt gekenmerkt dat de raadsman op de terechtzitting aangeeft dat hij niet weet waarom de verdachte niet is verschenen en dat hij het mogelijk acht dat de verdachte geen weet heeft van de zitting, en om die reden een aanhoudingsverzoek doet. Voor de beoordeling door de rechter van een aanhoudingsverzoek in zo'n geval is in het algemeen van belang dat de aan het verzoek tot aanhouding ten grondslag gelegde omstandigheid dat de verdachte (mogelijk) geen weet heeft van de zitting, zonder meer als 'niet aannemelijk' kan worden beoordeeld indien de dagvaarding of oproeping voor de terechtzitting in persoon is betekend. Dan kan de rechter, gelet op wat is weergegeven, het verzoek reeds op deze grond afwijzen. Indien de dagvaarding of de oproeping weliswaar niet in persoon is uitgereikt, maar wel op rechtsgeldige

wijze – dat wil zeggen: in overeenstemming met de ter zake geldende wettelijke voorschriften (art. 585-590 Sv) alsmede de in de rechtspraak van de Hoge Raad tot uitdrukking gebrachte regels (vgl. in het bijzonder ECLI:NL:HR:2002:AD5163) – is betekend, kan de rechter dat verzoek niet op die enkele grond afwijzen. Uit zo'n betekening volgt immers niet zonder meer dat de verdachte op de hoogte is van de zitting. In dat geval is een afwijzing van het verzoek tot aanhouding op de grond dat de aan dat verzoek ten grondslag gelegde omstandigheid niet aannemelijk is, alleen mogelijk indien op basis van andere omstandigheden kan worden vastgesteld dat de verdachte daadwerkelijk weet heeft van de zitting. Indien niet kan worden vastgesteld dat de verdachte daadwerkelijk weet heeft van de zitting, dient de rechter een afweging te maken tussen alle bij aanhouding van het onderzoek ter terechtzitting betrokken belangen. Bij die belangenafweging kan vervolgens wel betekenis toekomen aan de omstandigheid dat de dagvaarding of de oproeping voor de terechtzitting in hoger beroep op rechtsgeldige wijze, zij het niet in persoon, is betekend. Zoals tot uitdrukking is gebracht in ECLI:NL:HR:2002:AD5163, r.o. 3.36-3.37, mag dan immers van de verdachte die hoger beroep instelt en prijs stelt op berechting op tegenspraak, worden verwacht dat hij de in het maatschappelijk verkeer gebruikelijke maatregelen neemt om te voorkomen dat de appeldagvaarding hem niet bereikt of de inhoud daarvan hem niet bekend wordt. Tot die maatregelen kan in elk geval worden gerekend dat de verdachte zich bereikbaar houdt voor zijn raadsman – die uit eigen hoofde een afschrift van de appeldagvaarding ontvangt indien hij zich in hoger beroep heeft gesteld – opdat de verdachte in voorkomende gevallen (ook) langs die weg van het tijdstip van behandeling van zijn zaak op de hoogte komt. Het kennelijk niet treffen door de verdachte van dergelijke in het maatschappelijk verkeer gebruikelijke maatregelen kan de rechter in hoger beroep – naast andere factoren die daarvoor van belang kunnen zijn, zoals het procesverloop en het gewicht van de zaak – in de vereiste belangenafweging betrekken.

Dit beoordelingskader, dat betrekking heeft op verzoeken tot aanhouding van het onderzoek ter terechtzitting die verband houden met het in artikel 6 EVRM gewaarborgde aanwezigheidsrecht, is ook van toepassing in ontnemingszaken. Bij de toepassing hiervan in ontnemingszaken komt – in het bijzonder waar het gaat om de afweging van alle bij de aanhouding van het onderzoek ter terechtzitting betrokken belangen – mede betekenis toe aan de mogelijkheid van een schriftelijke voorbereiding als bedoeld in artikel 511d lid 1 tweede volzin Sv, in die zin dat zo'n voorbereiding eraan kan hebben bijgedragen dat de betrokkene al voorafgaand aan de behandeling van de ontnemingsvordering op de terechtzitting zijn zienswijze heeft kunnen uiteenzetten.

De Hoge Raad overweegt dat de door de raadsman aan het verzoek tot aanhouding van het onderzoek ter terechtzitting ten grondslag gelegde omstandigheid erop neerkomt dat de

betrokkene mogelijk geen weet heeft van de zitting. Het hof, dat dit verzoek heeft afgewezen, heeft overwogen dat ervan kan worden uitgegaan dat de oproeping voor de zitting van 14 september 2018 de betrokkene niet heeft bereikt. De Hoge Raad overweegt dat, nu het hof niet heeft vastgesteld dat de betrokkene anderszins op de hoogte is geraakt van de datum van de zitting, het hof de weergegeven afweging had dienen te maken tussen alle bij aanhouding van het onderzoek ter terechtzitting betrokken belangen. Het hof heeft er echter geen blijk van gegeven die afweging te hebben gemaakt. De Hoge Raad oordeelt dat het hof, nu het hof dit heeft nagelaten, zijn beslissing niet toereikend heeft gemotiveerd.

RECHTSPRAAK

Discrepancie tussen strafoplegging (gevangenisstraf van 54 dagen, waarvan 7 dagen voorwaardelijk) en strafmotivering.

Discrepancie tussen strafoplegging (gevangenisstraf van 54 dagen, waarvan 7 dagen voorwaardelijk) en strafmotivering.

Het cassatiemiddel klaagt dat de strafoplegging onbegrijpelijk is nu het hof, anders dan tot uitdrukking komt in de strafmotivering, een gevangenisstraf heeft opgelegd waarvan het onvoorwaardelijke deel uitstijgt boven de in verzekering en voorlopige hechtenis doorgebrachte tijd.

Het hof heeft de verdachte veroordeeld tot een gevangenisstraf van 54 dagen, waarvan 7 dagen voorwaardelijk met een proeftijd van 2 jaren, met aftrek als bedoeld in artikel 27 Sr. De strafmotivering houdt onder meer het volgende in:

‘Het hof is – alles afwegende – van oordeel dat een deels voorwaardelijke gevangenisstraf van na te melden duur een passende en geboden reactie vormt. Gelet op de reeds eerder door de verdachte in voorlopige hechtenis doorgebrachte tijd, heeft hij het onvoorwaardelijke deel van deze straf al uitgezeten, en resteert een waarschuwing van 7 dagen als voorwaardelijk opgelegde straf.’

In aanmerking genomen dat het hof onmiskenbaar heeft bedoeld een gevangenisstraf op te leggen waarvan het onvoorwaardelijke gedeelte gelijk zou zijn aan de in verzekering en voorlopige hechtenis doorgebrachte tijd, berust de opgelegde straf op een kennelijke misslag. De Hoge Raad leest de bestreden uitspraak met verbetering van deze misslag, te weten dat aan de verdachte een gevangenisstraf is opgelegd van 24 dagen, waarvan 7 dagen voorwaardelijk met een proeftijd van 2 jaren. Aan het cassatiemiddel komt daardoor de feitelijke grondslag te ontvallen.

Opmerking verdient nog dat een kennelijke misslag als de onderhavige zich bij uitstek leent voor herstel door het hof zelf. Het gaat immers om een onmiddellijk kenbare fout die zich voor eenvoudig herstel leent door de rechter(s) die op de zaak heeft (hebben) gezeten

overeenkomstig hetgeen de Hoge Raad heeft beslist in zijn arresten van 6 juli 2010, ECLI:NL:HR:2010:BJ7243, en 12 juni 2012, ECLI:NL:HR:2012:BW1478. Deze wijze van herstel verdient de voorkeur, omdat daardoor ondubbelzinnig – en op kortere termijn – duidelijkheid komt te bestaan omtrent de voor tenuitvoerlegging vatbare beslissing.

De Hoge Raad verstaat dat het hof aan de verdachte een gevangenisstraf heeft opgelegd van 24 dagen, waarvan 7 dagen voorwaardelijk met een proeftijd van 2 jaren en verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 02-06-2020

ECLI: ECLI:NL:HR:2020:937

Zaaknummer: 18/04767

Rechters: W.A.M. van Schendel, A.L.J. van Strien en A.E.M. Röttgering

Advocaten: J.J.E. Stout

Wetsartikelen: 359 Sv

RECHTSPRAAK

Begin van uitvoering van binnen grondgebied brengen van cocaïne in Nederland?

Begin van uitvoering van binnen grondgebied brengen van cocaïne in Nederland?

Het eerste cassatiemiddel klaagt dat het hof ten onrechte heeft geoordeeld dat sprake is van een begin van uitvoering van het binnen het grondgebied brengen van cocaïne in Nederland. Het tweede cassatiemiddel klaagt dat de nadere bewijsoverweging van het hof 'dat de partij cocaïne waarover gesproken is reeds op zee dreef en dus al onderweg was naar Nederland' geen steun vindt in de door het hof gebezigde bewijsmiddelen. De middelen lenen zich voor gezamenlijke bespreking.

Voor zover het hof heeft vastgesteld dat de te leveren partij cocaïne 'al onderweg was naar Nederland', is dit niet zonder meer begrijpelijk nu uit de bewijsvoering niet meer kan worden afgeleid dan dat de partij op zee lag voor de kust van het land van herkomst. Uit de bewijsvoering van het hof volgt verder dat de kredietwaardigheid van de afnemers nog moest worden aangetoond, voordat de invoer van de cocaïne in Nederland daadwerkelijk (verder) in gang zou worden gezet. In het licht daarvan is het oordeel van het hof dat sprake was van een begin van uitvoering van het binnen Nederland brengen van cocaïne ook niet zonder meer begrijpelijk.

De cassatiemiddelen slagen.

De Hoge Raad vernietigt de uitspraak van het hof en wijst de zaak terug naar het gerechtshof Den Haag, opdat de zaak opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 02-06-2020

ECLI: ECLI:NL:HR:2020:975

Zaaknummer: 19/00762

Rechters: J. de Hullu, J.C.A.M. Claassens en M. Kuijer

Advocaten: J.L. Baar

Wetsartikelen: 45 Sr

RECHTSPRAAK

Aanhoudingsverzoek niet-gemachtigde raadsman ter terechtzitting op de grond dat betrokkene mogelijk geen weet heeft van zitting.

Aanhoudingsverzoek niet-gemachtigde raadsman ter terechtzitting op de grond dat betrokkene mogelijk geen weet heeft van zitting.

Het cassatiemiddel klaagt over de afwijzing door het hof van het verzoek tot aanhouding van de behandeling van de zaak.

De door de raadsman aan het verzoek tot aanhouding van het onderzoek ter terechtzitting ten grondslag gelegde omstandigheid komt erop neer dat de betrokkene mogelijk geen weet heeft van de zitting. Het hof, dat dit verzoek heeft afgewezen, heeft overwogen dat ervan kan worden uitgegaan dat de oproeping voor de zitting van 14 september 2018 de betrokkene niet heeft bereikt. Nu het hof niet heeft vastgesteld dat de betrokkene anderszins op de hoogte is geraakt van de datum van de zitting, had het hof de afweging dienen te maken tussen alle bij aanhouding van het onderzoek ter terechtzitting betrokken belangen. Het hof heeft er echter geen blijk van gegeven die afweging te hebben gemaakt. Nu het hof dit heeft nagelaten, heeft het zijn beslissing niet toereikend gemotiveerd.

Het cassatiemiddel is terecht voorgesteld.

De Hoge Raad vernietigt de uitspraak van het hof en wijst de zaak terug naar het gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, opdat de zaak opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 02-06-2020

ECLI: ECLI:NL:HR:2020:983

Zaaknummer: 18/04383

Rechters: J. de Hullu, M.J. Borgers en J.C.A.M. Claassens

Advocaten: R.J. Baumgardt, P. van Dongen en S. van den Akker

Wetsartikelen: 279 Sv en 281 Sv

RECHTSPRAAK

Aanhoudingsverzoek niet-gemachtigde raadsman ter terechtzitting op de grond dat het hem niet is gelukt om in contact te komen met betrokkene.

Aanhoudingsverzoek niet-gemachtigde raadsman ter terechtzitting op de grond dat het hem niet is gelukt om in contact te komen met betrokkene.

Het cassatiemiddel klaagt over de afwijzing door het hof van het verzoek tot aanhouding van de behandeling van de zaak.

Het cassatiemiddel slaagt. De redenen daarvoor staan vermeld in de conclusie van de advocaat-generaal.

De Hoge Raad vernietigt de uitspraak van het hof en wijst de zaak terug naar het gerechtshof 's-Hertogenbosch, opdat de zaak opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 02-06-2020

ECLI: ECLI:NL:HR:2020:995

Zaaknummer: 19/01493

Rechters: W.A.M. van Schendel, Y. Buruma en A.L.J. van Strien

Advocaten: P. van de Kerkhof

Wetsartikelen: 279 Sv en 281 Sv

RECHTSPRAAK

Heeft hof ten onrechte tot uitgangspunt genomen dat berechting in hoger beroep binnen twee jaar had moeten plaatsvinden, nu verdachte ten tijde van behandeling in hoger beroep in vrijheid is gesteld?

Heeft hof ten onrechte tot uitgangspunt genomen dat berechting in hoger beroep binnen twee jaar had moeten plaatsvinden, nu verdachte ten tijde van behandeling in hoger beroep in vrijheid is gesteld?

Het cassatiemiddel klaagt dat het hof bij zijn oordeel dat sprake is van een overschrijding van de redelijke termijn, ten onrechte tot uitgangspunt heeft genomen dat de berechting van de onderhavige zaak in hoger beroep binnen twee jaar had moeten plaatsvinden.

Vooropgesteld moet worden dat bij de berechting van de zaak zowel in eerste aanleg als in hoger beroep in de regel sprake is van overschrijding van de redelijke termijn als bedoeld in artikel 6 lid 1 EVRM indien de behandeling van de zaak ter terechtzitting niet binnen twee jaar na de aanvang van de redelijke termijn respectievelijk het instellen van het rechtsmiddel is afgerond met een einduitspraak. Indien de verdachte in verband met de zaak in voorlopige hechtenis verkeert, behoort het geding in de regel met een einduitspraak te zijn afgerond binnen zestien maanden na de aanvang van de redelijke termijn respectievelijk het instellen van het rechtsmiddel (vgl. HR 17 juni 2008, ECLI:NL:HR:2008:BD2578, r.o. 3.14-3.16).

Het hof heeft vastgesteld dat de redelijke termijn in hoger beroep is overschreden en heeft daarbij kennelijk tot uitgangspunt genomen dat de verdachte niet in voorlopige hechtenis verkeerde, zodat de behandeling van de zaak in hoger beroep behoorde te zijn afgerond binnen twee jaar nadat het rechtsmiddel was ingesteld. In aanmerking genomen dat uit de gegevens blijkt dat de verdachte tussen het instellen van het hoger beroep en de uitspraak van het hof gedurende meer dan twee jaar in voorlopige hechtenis verkeerde, is dat uitgangspunt niet begrijpelijk. Het middel klaagt daarover terecht.

De Hoge Raad zal de zaak zelf afdoen. Daarbij neemt de Hoge Raad tot uitgangspunt dat gelet op de overweging van het hof de redelijke termijn van berechting in hoger beroep met ruim 27

maanden is overschreden en dat het hof heeft vastgesteld dat deze overschrijding ten dele is te wijten aan de verdediging. Uitgaande van de 48 maanden gevangenisstraf die het hof zonder termijnoverschrijding zou hebben opgelegd, vermindert de Hoge Raad de gevangenisstraf in die zin dat deze 44 maanden belooft.

HR ambtshalve

Het hof heeft de verdachte de verplichtingen opgelegd, kort gezegd, om aan de Staat ten behoeve van de in het arrest genoemde slachtoffers de in het arrest vermelde bedragen te betalen, bij gebreke van betaling en verhaal te vervangen door het in het arrest telkens genoemde aantal dagen hechtenis.

De Hoge Raad zal de uitspraak van het hof ambtshalve vernietigen voor zover daarbij telkens vervangende hechtenis is toegepast, overeenkomstig hetgeen is beslist in HR 26 mei 2020, ECLI:NL:HR:2020:914.

Beslissing

De Hoge Raad vernietigt de uitspraak van het hof, maar uitsluitend voor zover bij de schadevergoedingsmaatregel ten behoeve van de in het arrest genoemde slachtoffers telkens vervangende hechtenis is toegepast en wat betreft de duur van de opgelegde gevangenisstraf, bepaalt dat ten aanzien van de schadevergoedingsmaatregel ten behoeve van de in het arrest genoemde slachtoffers met toepassing van artikel 6:4:20 Sv telkens gijzeling van gelijke duur kan worden toegepast, vermindert deze gevangenisstraf in die zin dat deze 44 maanden belooft en verwerpt het beroep voor het overige.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 02-06-2020

ECLI: ECLI:NL:HR:2020:934

Zaaknummer: 18/04126

Rechters: W.A.M. van Schendel, V. van den Brink en M.T. Boerlage

Advocaten: R.J. Baumgardt en P. van Dongen

Wetsartikelen: 6 EVRM

RECHTSPRAAK

Verlofverlening rechtbank aan rechter-commissaris als bedoeld in artikel 552p lid 2 (oud) Sv naar aanleiding van verzoek om rechtshulp met betrekking tot goederen ten behoeve van verstrekking aan Verenigde Staten.

Verlofverlening rechtbank aan rechter-commissaris als bedoeld in artikel 552p lid 2 (oud) Sv naar aanleiding van verzoek om rechtshulp met betrekking tot goederen ten behoeve van verstrekking aan Verenigde Staten.

Op de gronden die zijn vermeld in de conclusie van de advocaat-generaal onder 28 tot en met 38 dient het cassatieberoep niet-ontvankelijk te worden verklaard, kort gezegd omdat voor de belanghebbende thans nog geen cassatieberoep openstaat en het cassatieberoep te vroeg is ingesteld.

Dit brengt mee dat het niet nodig is te beslissen op het door het openbaar ministerie gedane verzoek de behandeling van het cassatieberoep met gesloten deuren en in afwezigheid van de belanghebbende en haar raadsman te doen plaatsvinden.

Het verzoek van het openbaar ministerie ervan af te zien de door de Hoge Raad te nemen beschikking in het openbaar uit te spreken, zal worden afgewezen, nu gelet op inhoud van die uitspraak geen sprake is van het geval waarin het belang van het onderzoek door het doen van uitspraak in het openbaar ernstig wordt geschaad.

De Hoge Raad verklaart het beroep niet-ontvankelijk en wijst af het verzoek van het openbaar ministerie ervan af te zien de door de Hoge Raad te nemen beschikking in het openbaar uit te spreken.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 02-06-2020

ECLI: ECLI:NL:HR:2020:987

Zaaknummer: 19/02297

Rechters: W.A.M. van Schendel, A.L.J. van Strien en A.E.M. Röttgering

Advocaten: Bóné, A.B.G.T. von A.B.G.T. von Bóné

Wetsartikelen: 552p Sv

RECHTSPRAAK

Levert behandeling van deel van vorderingen van benadeelde partijen onevenredige belasting van strafgeding op?

Levert behandeling van deel van vorderingen van benadeelde partijen onevenredige belasting van strafgeding op?

Het cassatiemiddel komt op tegen het oordeel van het hof dat de behandeling van een deel van de vorderingen van de benadeelde partijen een onevenredige belasting van het strafgeding oplevert en dat daarom het oordeel dat de vorderingen van de benadeelde partijen in zoverre niet-ontvankelijk zijn, niet begrijpelijk is.

Het hof heeft geoordeeld dat de vorderingen van de benadeelde partijen [benadeelde 1] en [benadeelde 3] ter zake van materiële schade voor het overige een onevenredige belasting van het strafgeding opleveren. Daarbij heeft het hof onder meer in aanmerking genomen dat de vorderingen werden betwist en dat zonder nader onderzoek niet kan worden vastgesteld wat de waarde van de gestolen goederen was, hoe groot het geldbedrag was dat gestolen is en in hoeverre de kosten van beveiliging van de woning, het schilderwerk en de aanschaf van een hond als rechtstreeks gevolg van het bewezen verklaarde feit moeten worden aangemerkt. Door aldus te oordelen heeft het hof tot uitdrukking gebracht dat de omvang van de schade en het verband tussen de gevorderde bedragen en het bewezen verklaarde feit niet zonder meer duidelijk is en dat het daarvoor vereiste onderzoek een onevenredige belasting van het strafgeding oplevert als bedoeld in artikel 361 lid 3 Sv. Dat oordeel is feitelijk en niet onbegrijpelijk. In zoverre faalt het middel.

Met betrekking tot de vordering van de benadeelde partij [benadeelde 2] is het hof tot het oordeel gekomen dat de vordering tot vergoeding van immateriële schade ter hoogte van € 5.000 naar maatstaven van billijkheid zich leent voor toewijzing tot een bedrag van € 2.500 en voor het overige een onevenredige belasting van het strafgeding oplevert. In het licht van het bewezen verklaarde feit en de inhoud van de ingediende vordering is dat oordeel evenmin onbegrijpelijk. Tot een nadere motivering was het hof niet gehouden.

Het cassatiemiddel faalt.

HR ambtshalve

Het hof heeft de verdachte de verplichtingen opgelegd, kort gezegd, om aan de Staat ten behoeve van de in het arrest genoemde slachtoffers de in het arrest vermelde bedragen te betalen, bij gebreke van betaling en verhaal te vervangen door het in het arrest telkens genoemde aantal dagen hechtenis.

De Hoge Raad zal de uitspraak van het hof ambtshalve vernietigen voor zover daarbij telkens vervangende hechtenis is toegepast, overeenkomstig hetgeen is beslist in HR 26 mei 2020, ECLI:NL:HR:2020:914.

Beslissing

De Hoge Raad vernietigt de uitspraak van het hof, maar uitsluitend voor zover bij de schadevergoedingsmaatregel ten behoeve van de in het arrest genoemde slachtoffers telkens vervangende hechtenis is toegepast, bepaalt dat met toepassing van artikel 6:4:20 Sv telkens gijzeling van gelijke duur kan worden toegepast en verwerpt het beroep voor het overige.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 02-06-2020

ECLI: ECLI:NL:HR:2020:933

Zaaknummer: 18/04173

Rechters: W.A.M. van Schendel, V. van den Brink en M.T. Boerlage

Advocaten: J.Y. Taekema en M.P. de Klerk

Wetsartikelen: 361 Sv